

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

5 בדצמבר 2016

1097

ה' בכסלו התשע"ז

עמוד

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 62 – הוראת שעה) (תיקון מס' 4), התשע"ז-2016 684

**הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 62 – הוראת שעה) (תיקון מס' 4),
התשע"ז-2016**

1. תיקון שם החוק
בחוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 62 – הוראת שעה), התשע"א-2010 (להלן – החוק העיקרי), בשם החוק, במקום "(תיקון מס' 62 – הוראת שעה)" יבוא "(תיקון מס' 62)";
2. תיקון סעיף 1
בסעיף 1 לחוק העיקרי –
- (1) בכותרת השוליים, במקום "תוספת ראשונה א' – הוראת שעה" יבוא "תוספת ראשונה א";

ד ב ר י ה ס ב ר

או בידי התביעה המשטרית. החלוקה כאמור התבססה על היתרון היחסי של כל גוף תביעה – תיקים מורכבים, רגישים או בעלי חומרה מיוחדת יטופלו בידי הפרקליטות, ואילו תיקים בעבירות חמורות פחות, אשר אינם מורכבים מבחינה ראייתית, שבהם נדרש בירור מהיר ואשר התביעה המשטרית התמקצה בטיפול בהם – יטופלו בידי התביעה המשטרית. עוד נקבע בהוראת השעה כי שר המשפטים בהסכמת השר לביטחון הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לתקן את התוספת, ובלבד שלא יקבע כי עבירות מסוג פשע שהן בסמכותו הייחודית של בית המשפט המחוזי יטופלו בידי התביעה המשטרית.

בכל הנוגע לסגירת תיקים, הוראת השעה קבעה הסדר ולפיו התביעה המשטרית תהיה מוסמכת לסגור תיקי חקירה בכל העבירות שבהן היא מוסמכת לטפל לפי סעיף 60 לחסד"פ כאמור בהוראת השעה. עוד קבעה הוראת השעה תיקונים לסעיף 12 לחסד"פ, שנועדו להתאימו לסעיף 60 כנוסחו בהוראת השעה ולמנוע העברת תיקים פרטנית מהפרקליטות לתביעה המשטרית כפי שהתיר בית המשפט בבש"פ 7438/01 אליעזר כהן נ' מדינת ישראל (פ"ד נו(1), 345), וזאת כדי ליצור אחידות בטיפול בחומרי חקירה בין המחוזות השונים.

כדי למנוע עקיפה של חלוקת הטיפול בתיקים באמצעות הסמכת תובעים לפי סעיף 12 לחסד"פ, נקבע פיקוח פרלמנטרי באמצעות הטלת חובת דיווח שנתית על היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה, לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לעניין הסמכת תובעים שהם שוטרים.

ההסדר האמור נקבע בהוראת שעה כדי לאפשר מעקב אחר יישום ההסדר והצלחתו. תוקפה של הוראת השעה הוארך מעת לעת וזאת כדי לאפשר לגורמים המתאימים להמשיך ולבחון את ההסדר המוצע.

יישום הוראת השעה משנת 2010 ואילך על ידי הפרקליטות והתביעה המשטרית העלה כי חלוקת הטיפול בחומרי חקירה בין הגורמים האמורים כאמור בהוראת השעה היא הסדר ראוי היוצר ודאות ובהירות לעניין חלוקת העבודה בין הגורמים, ובמקביל מאפשר גמישות

סעיפים הצעת חוק זו באה לעגן בהוראת קבע את 1 ו-2 הוראות חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 62 – הוראת שעה), התשע"א-2010 (ס"ח התשע"א, עמ' 30) (להלן – הוראת השעה), אשר מסדירות את חלוקת הטיפול בחומר חקירה בין הפרקליטות לבין התביעה המשטרית. הוראת השעה תוקנה כמה פעמים והוארכה ותוקפה אמור לפוג ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017).

חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – חסד"פ), קבע, בלא התיקון שבהוראת השעה, כי חלוקת הטיפול בחומר חקירה בין הפרקליטות לבין התביעה המשטרית תיקבע בהתאם לעונש הקבוע לעבירה, כך שהתביעה המשטרית תטפל בעבירות מסוג עוון וחטא, והפרקליטות תטפל בעבירות מסוג פשע. חלוקה זו תאמה את חלוקת הסמכויות שהיתה בעבר בין בית משפט השלום לבין בית משפט מחוזי לפי חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט). בעקבות תיקונים בחוק בתי המשפט בשנות ה'80, השתנה המצב, ובתי משפט השלום החלו לדון גם בעבירות מסוג פשע.

חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 62 – הוראת שעה), התשע"א-2010, נחקק בשנת 2010 במטרה להסדיר את חלוקת הטיפול בחומר חקירה ונכללו בו שלושה עניינים מרכזיים: (1) קביעת הוראות בדבר חלוקת הטיפול בחומר חקירה בין הפרקליטות לבין התביעה המשטרית (סעיף 60 ותוספת ראשונה א' לחסד"פ); (2) קביעת הוראות בנוגע לסגירת תיקים (סעיף 62 לחסד"פ); (3) התאמת סעיף הגדרת התובעים לחלוקת הטיפול כאמור בסעיף 60 וכן הוספת דיווחים שנתיים לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת על הסמכות של שוטרים (סעיף 12 לחסד"פ).

ההסדר שנקבע בהוראת השעה התבסס על ברירת המחלף ולפיה חומר חקירה בעבירות מסוג פשע, ככלל, מועבר לטיפול פרקליטי, ואילו חומר חקירה בעבירות מסוג עוון וחטא מועבר לטיפול תובע משטרתי. עם זאת, החלוקה האמורה סויגה ברשימת עבירות שנקבעה בתוספת: עבירות עוון שיטופלו בידי הפרקליטות; ועבירות מסוג פשע שבהן יש לפרקליט מחוז שיקול דעת להחליט אם יטופלו בידי הפרקליטות

¹ ס"ח התשע"א, עמ' 30; התשע"ז, עמ' 309.

- (2) במקום הרישה יבוא "בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – החוק העיקרי)";
- (3) בפסקה (1), פסקת משנה (ב) – תימחק;
- (4) בפסקה (2), בסעיף 60 המובא בה, סעיף קטן (י) – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

(1) מספר התיקים שבהם החליט פרקליט מחוז להעביר את התיק לטיפולו של תובע משטרתי לפי הוראות סעיף קטן (ד), בחלוקה לפי הפרטים בחלק ג' לתוספת ראשונה א' ולפי מחוזות;

(2) מספר התיקים בטיפול הפרקליטות ובהם נכללה עבירה לפי סעיף 273 או 274 לחוק העונשין, בפירוט לפי מספר תיקי החקירות, מספר כתבי האישום שהוגשו, ומספר פסקי הדין שניתנו ותוצאותיהם;

(3) מספר התיקים שהועברו לטיפול תובע משטרתי לפי סעיף קטן (ד), ובהם נכללה עבירה לפי סעיף 273 או 274 לחוק העונשין, בפירוט לפי מספר תיקי החקירות, מספר כתבי האישום שהוגשו, ומספר פסקי הדין שניתנו ותוצאותיהם.

כאמור לעיל חובות הדיווח האמורות נועדו בעיקרן לאפשר בקרה על יישום הוראת השעה והתאמתה לחקיקה הקיימת. לאור המוצע להפוך את הוראת השעה להוראת קבע, מוצע לבטל את חובות הדיווח האמורות. עם זאת יצוין כי יהיה ניתן לדווח על עניינים אלה מעת לעת, לפי דרישת ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

בחלוקת הטיפול בהתאם למורכבות התיקים וחומרתם. מוצע על כן להפוך את הוראת השעה להוראת קבע.

עם זאת מוצע, בפסקאות (3) ו-(4) של סעיף 2 להצעת החוק, למחוק את חובות הדיווח הקבועות בהוראת השעה, שמטרתן לאפשר בקרה על יישום הוראת השעה, ולא לעגן בהוראת הקבע.

הוראת השעה מוסיפה את סעיף 12(ד) לחסד"פ, שזו לשונו:

"(ד) היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה, לפי העניין, ידווח בכתב מדי שנה, לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת על הסמכת שוטרים לפי סעיף זה; בדיווח כאמור יפורטו מספר ההסמכות של שוטרים לפי קטן (א)(1)(ב) או סעיף (ב) סיפה, היחידות שהוסמכו והסמכויות שניתנו להן."

בנוסף, בחוק משנת התשע"ד שהאריך את הוראת השעה (חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 62 – הוראת שעה) (תיקון), התשע"ד-2013 (ס"ח התשע"ד, עמ' 38)), נקבע סעיף 60(י) לחסד"פ, שזו לשונו:

"(י) היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה, לפי העניין, ידווח בכתב, מדי שנה, לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת על כל אלה:

